

Minimumpensioenen werknemers

Maatregelen 2020-2024

Vrouwenraaddossier 2022

Inhoud

Inleiding	3
Eerste fase pensioenhervorming – verhoging minimumpensioenen.....	3
Federaal Planbureau - Optrekken van de minima	4
Beknopte historiek GMJ en GMP	4
Minimumrecht per loopbaanjaar	5
Minimumpensioen voor deeltijds werkenden	5
Gewaarborgd minimumrecht per loopbaanjaar (GMJ).....	6
Voorwaarden.....	6
Bedrag gewaarborgd minimumloon	6
Gewaarborgd minimum pensioen (GMP)	8
Gewaarborgd minimum pensioen werknemers – voltijds	8
Gewaarborgd minimum pensioen werknemers – deeltijds.....	10
Huidige regeling.....	10
Voorstel tweede fase pensioenhervorming (september 2021)	10
Aanbevelingen/discussie	13

Inleiding

In 2020 ontvingen 686.848 gepensioneerde werknemers een minimumpensioen. In de minimumstelsels zijn er ongeveer 133.500 meer vrouwen dan mannen. Vrouwen vertegenwoordigen daarmee ongeveer 60% van degenen die een minimumpensioen ontvangen.

In het stelsel van werknemers bestaan volgende minimumpensioenen:

- Het GMJ = gewaarborgd minimumrecht per loopbaanjaar
- Het GMP = gewaarborgd minimum pensioen (6 types)

In het [federaal regeerakkoord](#) (30 september 2020) staat dat de regering streeft naar het verhogen van de laagste pensioenen en het minimumpensioen. Het minimumpensioen zal geleidelijk worden opgetrokken (volledige en onvolledige loopbaan) richting 1.500 euro netto voor een volledige loopbaan (in geval van een onvolledige loopbaan wordt dit bedrag pro rata verminderd met het verschil tussen 45 jaar en de loopbaan). Voor toekomstig gepensioneerden wordt naast een minimumloopbaanduur voor het minimumpensioen van 30 jaar voortaan ook een voorwaarde van effectieve tewerkstelling van een nog te bepalen omvang of een equivalente maatregel ingevoerd.

De tweede fase van de pensioenhervorming (voorgesteld in september 2021) voorziet een nieuwe berekeningswijze voor het prorata minimumpensioen voor deeltijders.

Welke gevolgen gaan de hervormingen van de legislatuur 2020-2024 hebben inzake de minimumpensioenen op het vlak van de genderdimensie?

Eerste fase pensioenhervorming – verhoging minimumpensioenen

De eerste fase van de pensioenhervorming in de legislatuur 2020-2024 voert een geleidelijke/jaarlijkse verhoging in van de minimumpensioenen.

Een overzicht is te vinden in het [Koninklijk Besluit van 6 augustus 2021 tot aanpassing aan de welvaart van bepaalde uitkeringen in de regeling voor werknemers](#):

- Aanpassing van het gewaarborgd minimumpensioen voor een volledige loopbaan
- Aanpassing van het gewaarborgd minimumpensioen voor een onvolledige loopbaan
- Aanpassing van het minimumrecht per loopbaanjaar
- Aanpassing van de inkomensgarantie voor ouderen

De minimumpensioenen worden vanaf 1 januari 2021 tot 1 januari 2024 geleidelijk opgetrokken naar 1.500 euro netto per maand voor alle werkenden (= eerste fase van de pensioenhervorming).

Tabel 1: Evolutie verhoging minimumpensioen GMP 2020-2024

Verhogingen minimumpensioen aan index 150,26			
datum verhoging	alleenstaande	gezin	% stijging
1/03/2020	15 810,66	19 757,09	
1/01/2021	16 229,64	20 280,65	2,65%
jul/21	16 554,23	20 686,27	2,00%
1/01/2022	16 992,92	21 234,45	2,65%
1/01/2023	17 443,20	21 797,12	2,65%
1/01/2024	17 905,06	22 374,26	2,65%

Bron: [Leergangpensioenrecht KUL Actua](#) (14 december 2021)

Federaal Planbureau - Optrekken van de minima

[Recente pensioenmaatregelen, zoals het optrekken van de minima, verhogen de budgettaire kosten van de vergrijzing op lange termijn, maar versnellen de daling van het armoederisico voor gepensioneerden](#) (geraadpleegd in februari 2022):

“Tegen 2070 daalt het armoederisico voor gepensioneerden als gevolg van twee factoren. Ten eerste leiden de recente maatregelen om de pensioenen te verhogen en het mechanisme voor de welvaartsaanpassing van de sociale uitkeringen tot een snellere stijging van de minimumpensioenen en de IGO dan de armoedegrens tot midden de jaren 2030. Ten tweede draagt de toegenomen arbeidsparticipatie van vrouwen bij tot de daling van het armoederisico voor gepensioneerden. Meer vrouwen bouwen dus een eigen pensioen op en hun gemiddelde pensioenbedrag neemt ook toe door langere loopbanen. Deze twee elementen verminderen ook de inkomensongelijkheid tussen gepensioneerden.

Overigens daalt het armoederisico zowel bij oudere mannen als bij oudere vrouwen. Bij vrouwen verloopt de daling echter trager als gevolg van twee factoren. Enerzijds daalt het aandeel weduwen, die grotendeels goed beschermd zijn tegen het risico op armoede door relatief genereuze overlevingspensioenen. Anderzijds neemt het aandeel van oudere mannen en vrouwen die gescheiden of nooit gehuwd zijn, toe. *Een relatief korte loopbaan komt echter veel vaker voor bij gescheiden en nooit gehuwde vrouwen dan bij mannen met dezelfde burgerlijke staat, met als gevolg een lager pensioen en hoger armoederisico dan bij mannen.*”

Beknopte historiek GMJ en GMP

Bij de pensioenhervorming van 1997 werd de pensioenleeftijd voor de vrouwen opgetrokken van 60 naar 65 jaar en werd de loopbaanvoorwaarde om met vervroegd pensioen te kunnen gaan, opgetrokken van 20 naar 35 jaar. Dit waren besparingsmaatregelen. Maar tegelijk werden ook beschermingsmaatregelen genomen om de pensioenen van vrouwen te beschermen:

Minimumrecht per loopbaanjaar

Deze maatregel van 1997 diende om de feitelijke ongelijkheden op arbeidsrechtelijk vlak tussen mannen en vrouwen, die resulteren in een loonkloof m/v, te temperen zodat ze minder zouden doorwerken in het recht op pensioen.

Het minimumrecht houdt in dat voor de jaren met een laag inkomen er in de pensioenberekening toch minstens rekening wordt gehouden met het minimumloon. Dit minimumrecht geldt vanaf 15 jaar 1/3de arbeids- of gelijkgestelde periode.

In 2006 werd het minimumrecht, dat een achterstand had opgelopen ten opzichte van het minimumloon, verhoogd met 17% tot op het niveau van het minimumloon. Het vóór de toepassing van het minimumrecht toegekende pensioenbedrag mocht in 2006 in de regeling voor werknemers niet hoger zijn dan 15.553,48 euro (gezin) of 12.442,78 euro (alleenstaande) – bedragen aan index 118,47. Heeft de toekenning van het minimumrecht per loopbaanjaar tot gevolg dat het pensioen deze bedragen overstijgt, dan wordt het “afgetopt”. Deze bedragen worden vermenigvuldigd met de weerhouden loopbaanbreuk.

Minimumpensioenen voor deeltijds werkenden

Ook in 2006 werd een minimumpensioen ingevoerd voor deeltijds werkenden. Tot dan moest je 30 jaar 2/3de tewerkstelling of gelijkstelling hebben om recht te hebben op een minimumpensioen als werknemer gedurende 285 dagen van minimum 6 uur per dag of 1.710 uur per kalenderjaar, wat overeenstemt met 214 VTE (VolTijdse dagEquivalenten).

De nieuwe maatregel in 2006: voldoen aan de voorwaarde van 2/3de van een loopbaan van 156 VTE en het pensioen wordt berekend naar verhouding van de totale loopbaanduur uitgedrukt in VTE (geen 2/3 met jaren van 208 VTE).

Het systeem van streng en soepel criterium wordt ingevoerd:

“Streng” criterium: Bewijs van een 2/3de loopbaan als werknemer waarvan elk kalenderjaar minstens 208 VTE omvat. Wanneer hieraan voldaan is, wordt het minimumpensioen, zoals vroeger, berekend door het gewaarborgd minimumbedrag voor een volledige loopbaan te vermenigvuldigen met de toegekende breuk in de regeling voor werknemers.

“Soepel” criterium: Bewijs van een 2/3de loopbaan als werknemer waarvan elk jaar ten minste 156 VTE omvat. Wanneer hieraan voldaan is, moet het minimumpensioen als volgt worden berekend: alle dagen VTE van tewerkstelling en gelijkstelling als werknemer worden samengeteld; deze som wordt gedeeld door 312. Het quotiënt van de deling is de teller van de breuk, de noemer blijft deze waarin het pensioen werd toegekend.

In 2016 wordt het minimumpensioen niet meer in jaren berekend maar in dagen. Daardoor wordt het beschermingsmechanisme van het minimumrecht per loopbaanjaar voor korte en atypische loopbanen onderuit gehaald. Deeltijds werkende vrouwen betalen het gelag.

Bronnen:

[Faculteit Rechtsgeleerdheid – K.U. Leuven LEERGANG PENSIOENRECHT NIEUWSBRIEF Nr. 3](#), 2006, p. 2-3.

Celien Vanmoerkerke, [Vrouwen: dupe van de pensioenhervorming. Verliezers van het regeringsbeleid](#), in Samenleving & Politiek, Jaargang 23, 2016, nr. 6 (juni), p. 13 – 19.

Gewaarborgd minimumrecht per loopbaanjaar (GMJ)

Het minimumrecht per loopbaanjaar houdt in dat het werkelijk loon kan worden opgetrokken tot aan het gewaarborgd minimumloon.

Voorwaarden

Je hebt recht op de toepassing van het minimumrecht per loopbaanjaar of gewaarborgd minimumloon als **je loopbaan in totaal meer dan 15 jaren als werknemer** telt van **meer dan 104** dagen per jaar.

Tellen **niet** mee:

- Jaren die je hebt geregulariseerd als studieperiode;
- Jaren waarvoor je vrijwillige regularisatiebijdragen hebt betaald;
- Jaren in je loopbaan waarvoor je enkel een pensioen als uit de echt gescheiden huwelijkspartner krijgt.

Voor de loopbaanjaren van 1978 tot 1991 is er nog een bijkomende loontoets om de voorwaarde van een minimale tewerkstelling van 104 dagen na te gaan:

$$\text{Aantal voltijdse dagen} = \frac{\text{het verdiende loon}}{\text{het geldende minimumloon van dat jaar}} \times 312$$

Is het resultaat van bovenstaande formule voor een bepaald jaar 104 of meer? Dan heb je in dat jaar recht op de toepassing van het gewaarborgd minimumloon.

Bedrag gewaarborgd minimumloon

Het gewaarborgd minimumloon bedraagt in 2022 27.415,03 euro (vanaf 01.01.2022 aan index 153,27) voor een volledig jaar.

Voor de loopbaanjaren waarin het (geherwaardeerde) loon lager ligt dan 27.415,03 euro wordt het opgebouwde pensioenbedrag voor dat jaar opgetrokken tot het minimumrecht per loopbaanjaar.

Berekening per loopbaanjaar:

Om na te gaan of het werkelijke loon voor een bepaald jaar moet worden opgetrokken tot het minimumloon is het nodig dat volgende stappen worden doorlopen:

Stap 1: Gewaarborgd minimumloon vergelijkbaar maken met werkelijk loon van jaar N.

Om het gewaarborgd minimumloon te kunnen vergelijken met het werkelijke loon van een bepaald jaar N brengt de FPD het gewaarborgd minimumloon eerst op het niveau van het jaar N. Dat gebeurt door het gewaarborgd minimumloon te delen door de herwaarderingscoëfficiënt van het jaar N.

Stap 2: Gewaarborgd minimumloon in verhouding brengen met de intensiteit van jaar N

Het resultaat vermenigvuldigen de FPD met een percentage dat de intensiteit van de pensioenverzekering in het jaar N weergeeft. De intensiteit van de tewerkstelling is gelijk aan het $(\text{aantal dagen}/312)*100$.

Stap 3: Het bekomen resultaat vergelijken met het werkelijk loon. Als het resultaat hoger is dan het werkelijk loon, vervangt de FPD het werkelijk loon door het minimumloon.

Er is dus een plafonnering pro rata loopbaanbreuk.

Voorbeeld FPD

Sabine heeft in 1977 270 dagen gewerkt voor een loon van 8.000 euro.

De intensiteit van de tewerkstelling voor 1977 is $(270 / 312)*100 = 87 \%$.

De herwaarderingscoëfficiënt voor 1977 is 2,966234 (vanaf 01.01.2022 aan index 153,27).

In drie stappen gaat de FPD na of het jaarloon van 1977 vervangen moet worden door het minimum jaarloon:

Stap 1: Minimumjaarloon / herwaarderingscoëfficiënt 1977 = $27.415,03 / 2,966234 = 9.242,37$ euro

Stap 2: Resultaat * tewerkstellingsintensiteit 1977 = $9.242,37 * 87 \% = 8.040,86$ euro

Stap 3: Resultaat vergelijken met het werkelijk loon 1977 = $8.040,86$ euro > 8.000 euro

Resultaat: Het werkelijk loon is lager dan het minimum loon en wordt dus vervangen door het minimumloon in de pensioenberekening.

Beperking totaal pensioen na toepassing gewaarborgd minimumloon

Het toepassen van het gewaarborgd minimumloon mag er niet voor zorgen dat het rustpensioen als werknemer meer bedraagt dan:

18.280,97 euro (vanaf 01.01.2022 aan index 153,27) voor een pensioen als alleenstaande (exclusief eventueel echtscheidingspensioen);

22.851,23 euro (vanaf 01.01.2022 aan index 153,27) voor een gezinspensioen.

Deze grensbedragen zijn voor een volledige loopbaan en worden vermenigvuldigd met de loopbaanbreuk.

Als het resultaat van de pensioenberekening op basis van het gewaarborgd minimumloon minder voordelig is dan het resultaat van de pensioenberekening op basis van de werkelijke lonen ontvangt de betrokkene dit voordeligere pensioen.

Voorbeeld FPD

Sabine haar loopbaanbreuk is 41/45.

Ze heeft recht op een pensioen als alleenstaande.

Na de toepassing van het minimum jaarrecht bedraagt haar rustpensioen als werknemer 15.600,76 euro.

Haar pensioen mag echter niet meer bedragen dan: $18.280,97 \text{ euro} * 41/45 = 16.655,99 \text{ euro}$

Sabine haar pensioen wordt beperkt tot 16 655,99 EUR.

Omdat Sabine haar pensioen op basis van haar werkelijke lonen minder bedraagt dan 16.655,99 euro, ontvangt ze het pensioen op basis van het gewaarborgd minimumloon.

Bron: Federale Pensioendienst, [Minimumrecht per loopbaanjaar: werkelijk loon optrekken tot aan het gewaarborgd minimumloon](#) (geraadpleegd in februari 2022)

Gewaarborgd minimum pensioen (GMP)

Er zijn 6 verschillende GMP's werknemers:

- Voltijdse werknemer
- Deeltijdse werknemer
- Voltijds gemengde loopbaan
- Deeltijds gemengde loopbaan
- Voltijds lange loopbaan
- Deeltijds lange loopbaan

Gewaarborgd minimum pensioen werknemers – voltijds

Wanneer de Federale Pensioendienst het rust- of overlevingspensioen berekent, dan kan deze dienst het pensioenbedrag optrekken tot een gewaarborgd minimumbedrag onder bepaalde voorwaarden. De FPD doet dit als het pensioenbedrag lager is dan een bepaald minimumbedrag.

Er wordt rekening gehouden met:

- de duur van de loopbaan: $2/3^{\text{de}}$ van een volledige loopbaan = 30 jaar

- het aantal gewerkte dagen voor elk kalenderjaar van de loopbaan: min. 208 dagen

Voor de berekening geldt:

- de vergelijking van de totale pensioenopbrengst met geproratiseerd GMP
- GMP bedrag voor volledige loopbaan x #jaren werknemer met min 52 dagen/45

Voor de berekening van het rust- of overlevingspensioen kan de FPD het **pensioenbedrag optrekken tot een gewaarborgd minimumbedrag onder bepaalde voorwaarden.**

Het gewaarborgd minimumpensioen wordt tegen 2024 geleidelijk aan opgetrokken richting 1.500 euro netto voor een **volledige loopbaan**.

Heb je recht op een gewaarborgd minimumpensioen maar had je een **onvolledige loopbaan**?

Dan heb je eveneens recht op een verhoging:

- als **werknemer/zelfstandige** in verhouding tot je **loopbaanjaren**;
- als **ambtenaar** na aftrek van eventuele andere inkomsten.

Op **01.01.2021** werd het minimumpensioen verhoogd voor:

- werknemers en zelfstandigenpensioenen, met 2,65 %;
- rustpensioenen ambtenaren, met 1,73 %;
- overlevingspensioenen ambtenaren, met 4,92 %.

Op **01.01.2022** stijgt het minimumpensioen opnieuw:

- werknemers en zelfstandigenpensioenen, met 2,65 %;
- rustpensioenen ambtenaren, met 1,73 %;
- overlevingspensioenen ambtenaren, met 4,92 %.

De volgende verhogingen zijn gepland voor:

- januari 2023;
- januari 2024.

(zie ook hoger tabel 1, p. 4)

Bron: Federale Pensioendienst, [Pensioenhervorming: de laatste stand van zaken/ verhoging van het gewaarborgd minimumpensioen](#) (geraadpleegd in februari 2022)

Tabel 2: Bedragen voor een volledige loopbaan werknemer van 45 jaar (1 januari 2022)

Bedragen voor een volledige loopbaan

Bedrag van het gewaarborgd minimumpensioen werknemers/het gemengd gewaarborgd minimumpensioen met een volledige loopbaan (spilindex 153,27 – vanaf 01.01.2022)

	Rustpensioen aan het gezinsbedrag	Rustpensioen aan het bedrag alleenstaande	Overlevingspensioen
Jaarbedrag	21 658,61 EUR	17 332,35 EUR	17 100,73 EUR
Vast maandbedrag	1 804,88 EUR	1 444,36 EUR	1 425,06 EUR

Bron: FPD, [Gewaarborgd minimumpensioen/bedragen voor een volledige loopbaan](#) (geraadpleegd in februari 2022)

Op 1 januari 2022 bedraagt het minimumpensioen volledige loopbaan van 45 jaar:

- voor een alleenstaande: 1.444,36 euro per maand (tegenover 1.291,69 euro in oktober 2020)
- voor een gepensioneerde met een gezin: 1.804,88 euro (tegenover 1.614,10 euro in oktober 2020).

Bron: <https://lalieux.belgium.be/nl/nieuwe-verhoging-bij-laagste-uitkeringen-en-minimumpensioen-op-1-januari> (geraadpleegd in februari 2022)

Gewaarborgd minimum pensioen werknemers – deeltijds

Huidige regeling

Werknemers moeten twee derde van een volledige loopbaan (45 jaar) bewijzen om toegang te hebben tot het gegarandeerd minimumpensioen.

Er bestaan twee manieren om de twee derde loopbaan te bewijzen:

- In het '**streng criterium**' moet je gedurende 30 jaar telkens minstens 2/3de van een jaar hebben gewerkt (= 208 dagen). Wie aan het streng criterium voldoet, ontvangt X/45-sten van het minimumpensioen (met X = aantal loopbaanjaren).
 - o De toegangsvoorwaarde: 30 jaar x 208 dagen (gewerkt of gelijkgesteld).
 - o De berekeningswijze: X/45sten (= jaren) x het minimumpensioen. X = het aantal loopbaanjaren met minstens 52 gewerkte of gelijkgestelde dagen.
- In het '**soepel criterium**' moet je gedurende 30 jaar minstens halftijds hebben gewerkt (= 156 dagen). Voldoe je aan het soepel criterium, dan ontvang je ook een proportie van het minimumpensioen. Deze proratisering gebeurt niet op basis van het aantal gewerkte jaren, maar op basis van het aantal gewerkte dagen. Dat is nadelig is voor deeltijds.
 - o De toegangsvoorwaarde: 30 jaar x 156 dagen (gewerkt of gelijkgesteld)
 - o De berekeningswijze: X/14.040 (= dagen) x het minimumpensioen. X = het aantal gewerkte of gelijkgestelde dagen doorheen de loopbaan.

Voorstel tweede fase pensioenhervorming (september 2021)

Volgens de tekst van de **tweede fase van de pensioenhervorming** (september 2021):

Er wordt bijna 1,2 miljard euro geïnvesteerd in de verhoging van de minimumpensioenen. Dat zal voor werknemers met een volledige loopbaan per maand bijna 300 euro meer of per jaar 3.500 euro meer opleveren.

Deze verhoging van 11% tegen 2024 komt boven op de bedragen die wettelijk zijn vastgelegd via de automatische indexering van de sociale uitkeringen enerzijds en de welvaartsenveloppe anderzijds.

Een aanzienlijk deel van de gepensioneerden krijgt een minimumpensioen. Vandaag ontvangen 686.848 gepensioneerden in de stelsels van de werknemers en de zelfstandigen een minimumpensioen (cijfers voor 2020). Dat is bijna 1 op de 3 personen. Voor de werknemers met een zuivere loopbaan is de verhouding 1 op 5 (22%), terwijl meer dan 2 op de 3 zelfstandigen (73%) een minimumpensioen krijgen.

In de minimumstelsels zijn er ongeveer 133.500 meer vrouwen dan mannen. Vrouwen vertegenwoordigen ongeveer 60% van de rechthebbenden, terwijl hun aandeel in de totale bevolking 52% is. Vrouwen zijn dus oververtegenwoordigd in de groep van rechthebbenden op het minimumpensioen. Een hervorming die de gelijkheid in het systeem versterkt, zal dus ook verhoudingsgewijs vrouwen meer ten goede komen en bijdragen tot het verkleinen van de genderkloof in de pensioenen.

Voorstel toegang tot minimumpensioenen

In overeenstemming met het regeerakkoord, dat voorziet in *een minimumvoorwaarde van effectieve tewerkstelling voor de toegang tot het minimumpensioen* of een equivalente maatregel, zou een periode van 10 jaar met een gemiddelde van 104 dagen per jaar (d.w.z. in totaal 1.040 dagen) naar voren kunnen worden geschoven, voor zover:

- er vooruitgang wordt geboekt om meer rekening te houden met de eerste jaren dat jongeren werken, met inbegrip van studentenjobs; bijna 30% van de huidige 35-jarige werknemers heeft immers geen pensioenrechten opgebouwd vóór 25 jaar.
- er een nieuwe voorwaarde voor de toegang tot het minimumpensioen wordt ingevoerd, in de grootteorde van 20 jaar effectieve tewerkstelling zonder de loopbaanvoorwaarde van 30 jaar om de toegang tot het minimumpensioen te vergemakkelijken voor vrouwen die over het algemeen een kortere loopbaan hebben of die zich in een specifiek statuut bevinden zoals onthaalouders of meewerkende echtgenoten.

De toegang tot het minimumpensioen voor mensen met korte(re) loopbanen: het is dus de bedoeling dat een strengere instapregeling wordt voorzien: waar tot op heden enkel een loopbaan van 30 jaar gewerkte of gelijkgestelde dagen werd vereist, zal bijkomend vereist zijn dat gedurende 10 jaar (van 104 dagen per jaar)¹ effectief werd gewerkt.

De strengere toegang tot het minimumpensioen heeft een rechtstreekse impact op vrouwen. Dus, redeneert de minister van pensioenen, *moeten vrouwen gemakkelijker toegang hebben tot het minimumpensioen door deeltijds werk te herwaarderden.* Vandaar die 10 jaar effectief gewerkt hebben op voorwaarde dat er rekening gehouden wordt met loopbanen van jongeren (flexijobs) en die van vrouwen: voor sommigen zou dan een loopbaan van 20 jaar moeten volstaan in plaats van 30 jaar.

CD&V-Kamerlid Nahima Lanjri wil deze discussie objectiveren. Zij liet berekenen wat de gevolgen zouden zijn als de bijkomende voorwaarde van tien of twintig gewerkte jaren doorgevoerd wordt. In het eerste geval verliest 38 procent van de vrouwen hun recht op een minimumpensioen, in het

¹ 208 dagen per jaar zullen hiervoor als voltijds beschouwd worden in plaats van de huidige 312 dagen.

tweede geval meer dan 60 procent. Dubbel zoveel vrouwen als mannen worden in beide scenario's getroffen.²

Voorstel berekening van het minimumpensioen

42% van de vrouwen werkt deeltijds. De pensioenbescherming is daar niet aan aangepast. Het voorstel van de minister van Pensioenen is om de berekening van het minimumpensioen voor personen die deeltijds werken op te waarderen zodat er meer rekening gehouden wordt met de situatie waarin zij verkeren. *De berekening van het minimumpensioen voor deeltijds werkenden (soepel criterium) zal worden aangepast en hun bescherming zal verbeteren.*

De berekeningswijze van het minimumpensioen wordt zodanig aangepast dat deeltijdse werknemers (vooral vrouwen) er baat bij zullen hebben.

Een jaar van 208 dagen zou als voltijds beschouwd worden in plaats van 312 dagen vandaag.

Iemand die twee derde werkt wordt dan als voltijds beschouwd (zoals dat nu het geval is in het strikte criterium).

Iemand die die halftijds heeft gewerkt (156 dagen op een jaar) zou dan recht hebben op een minimumpensioen dat gelijk is aan 75% van een voltijds pensioen terwijl dit vandaag 50% is. Deze tewerkstellingsbreuk wordt voor elk loopbaanjaar berekend om ervoor te zorgen dat er voldoende stimulans is tot werk.

Schema 1: Toegang tot en berekening strikt en soepel criterium - voorstel minister van Pensioenen (september 2021)

	Toegangsvoorwaarde	Berekeningswijze
Streng criterium	30 jaar x 208 dagen (gewerkt of gelijkgesteld) EN 1.040 effectief gewerkte dagen	$\frac{X}{45} \times \text{minimumpensioen}$ X = aantal loopbaanjaren met minstens 52 gewerkte of gelijkgestelde dagen
Soepel criterium	30 jaar x 156 dagen (gewerkt of gelijkgesteld)	$\sum_{i=1}^{45} \frac{X_i}{208} \times \frac{1}{45} \times \text{minimumpensioen}$ X _i = aantal gewerkte of gelijkgestelde dagen in het betrokken jaar

Het voorstel is dus dat het minimumpensioen ('strikte criterium') wordt gekoppeld aan 1.040 effectief gewerkte dagen. Door die extra voorwaarden zouden naar schatting 5% van de huidige rechthebbende niet langer voldoen aan het strikte criterium. Maar werknemers die niet voldoen aan het 'strikte criterium' kunnen via het 'soepele criterium' toch recht op een minimumpensioen openen. Hoewel, de berekening van het pensioenbedrag gebeurt op een minder voordelige wijze.

² <https://www.nahima.be/nieuws/strengere-voorwaarden-minimumpensioenen-versterken-zenderkloof/>

De minister van Pensioenen wil de verliezen beperken door enerzijds de berekeningswijze van het pro rata minimumpensioen volgens het soepel criterium aan te passen en door anderzijds een overgangsregeling te voorzien.

Aanbevelingen/discussie

De gefaseerde verhoging van het minimumpensioen na een volledige loopbaan (45 jaar) naar 1.500 euro is al beslist en wordt uitgevoerd. Een loopbaan van 30 jaar, inclusief gelijkgestelde perioden geeft er ook recht op. Maar het regeerakkoord stelt een bijkomende voorwaarde voor de toegang tot het minimumpensioen: een aantal jaren moet er effectief gewerkt zijn (zonder gelijkgestelde periodes). De minister van pensioenen stelt tien jaar voor. Binnen de regering is er (begin maart 2022) nog geen eensgezindheid. Er wordt bijvoorbeeld ook 20 jaar voorgesteld.

Voorstellen Vrouwenraad:

Toegang tot het minimumpensioen deeltijders:

De Vrouwenraad is principieel gekant tegen de koppeling van het minimumpensioen aan een voorwaarde qua effectieve tewerkstelling. In dit geval gaat het immers om een aantasting van het principe van de gelijkgestelde periodes. Wij pleiten voor de loopbaan van 30 jaar met behoud van gelijkgestelde dagen.

Maar vermits het regeerakkoord de maatregel aankondigt dat bij een loopbaan van 30 jaar er een bijkomende voorwaarde moet komen 'een aantal jaren moet er effectief gewerkt zijn', stellen we voor (om de schade te beperken) dat het aantal effectief gewerkte jaren niet meer dan 10 jaar mag bedragen (= voorstel minister van Pensioenen). De invoering van deze maatregel zou geleidelijk/gefaseerd kunnen beuren.

Berekening van het minimumpensioen deeltijders:

De bedoeling is dat wat de regering voorstelt niet in strijd mag zijn met een uitspraak van het Europees Hof van Justitie uit 2019: een benadeling van deeltijders voor de berekening van het minimumpensioen vormt een indirecte discriminatie op basis van geslacht.³ Het voorstel van de minister van Pensioenen lijkt dan wel een stap in de goede richting want een werknemer die zijn hele loopbaan halftijds werkte aan laag loon, zou een pensioen ontvangen dat 50% hoger ligt, namelijk 75% van het gewaarborgd minimumpensioen in plaats van de huidige 50% van het gewaarborgd minimumpensioen.

³ Court of Justice of the European Union, 8 mei 2019, Villar Laíz tg Spanje, C-161/18; [The Spanish legislation on the calculation of retirement pensions for part-time workers is contrary to EU law if it is found to be particularly disadvantageous to female workers](#); documenten in het Nederlands: <https://curia.europa.eu/juris/documents.jsf?num=C-161/18>